

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ КАЊИЖА

2006 – 2010.
Прва скраћена радна верзија

Кањижа, децембар. 2005. год.

ИСТОРИЈАТ

Општина Кањижа смештена је на северном делу Бачке на граници са Мађарском, 5 км удаљен од коридора 10, на коридору ЕГК 4 (река Тиса) и омеђена општинама Суботица, Сента и Нови Кнежевац. Покрива површину од 400 км² на којој живи 27.510 становника у тринаест насељених места: Хоргош, Мале Пијаце, Мартонош, Мали Песак, Ором, Долине, Ново Село, Тотово Село, Велебит, Војвода Зимоњић, Трешњевац, Адорјан и велики број расутих салаша. Град Кањижа као центар општине са 10.193 становника све се више истиче као средиште регионалног значаја чему доприносе близина Тисе и граничног прелаза Хоргош.

По насељености Бачка се убраја у најстарије делове земље. Простор Кањиже био је насељен и за време сеобе народа, а у непосредној околини нађени су трагови материјалне културе из доба владавине Хуна.

Први помен Кањиже по консензусу историчара је 1093. године. У 16. веку Турци заузимају ове крајеве, а после Карловачког мира и формирања Војне границе два већа насеља раздвојена Тисом – Кањижа и Нови Кнежевац, одвојено се и развијају. У друштвеном животу града 19. века водећу улогу имају земљопоседници, богати предузетници, трговци и занатлије. Изграђен је Народни парк (Népkert), основани су парни млинови, пилана, прва парна циглана и црепана, што доказује да је већ тада било значајно кањишко грађевинарство. Прве деценије 20. века су донеле још већи и динамичнији развој. Године 1908., Кањижа стиче статус града са уређеним већем, изграђена је нова градска куће (1912. године), Лековита бања (1913. године), и нова католичка црква «Свети Павле» ...

А. Где се налазимо? - Ситуациона анализа

1. Људски ресурси

Према подацима пописа у 2002. години број становништва у општини Кањижа је био 27.510 што показује смањење становништва за 3158 грађана тј. за 11% у односу на резултате пописа из 1991. године. Стопи опадања становништва је с једне стране допринео негативни природни прираштај а с друге стране миграциони процеси, одсељавање нарочито младих људи почев од деведесетих година. Просечна старост грађана је 40,9 година. Сваки пети становник је старији од 60 година. Природни прираштај износи -7,2 % (на 1000 становника). У образовној структури становништва лица са завршеном средњом школом учествују са 34,8%, а лица са вишом и високом стручном спремом са 5,1%. Садашњи процењени број средњошколских ученика износи 850 и студената 250.

Број запослених лица износи 5.920, што чини 25,52% од активног становништва старијег од 15 година. У саставу запослених жене учествују са 30 %. У привреди су запошљавана 61%

радника, од тога највећи број радника је запослен у прерађивачкој индустрији (30,6 %), у предузетништву (18 %) , у трговини (8,6 %), у пољопривреди (5,6 %) , итд.

Статистички подаци показују да је у првом кварталу 2005. године више од 2.359 наших суграђана тражило посао (од тога 1159 жена), али сасвим је евидентно да је тај број много већи. У структури незапослених неквалификовани радници учествују са 52 %, полуквалификовани са 4 %, квалификовани са 25 %, лица са стручном средњом спремом са 15,5 %, висококвалификовано смером 1 %, вишом спремом 2 % и високом спремом 0,5 %.

II. ЕКОНОМИЈА

1. Макроекономски оквир

Економска криза је започета још 1981. године. Привреда Републике Србије тешко се опоравља од прекида трговинских веза и губитка тржишта након распада СФРЈ.

Због ратних прилика и санкција транзиција је започета са кашњењем од 10 година у односу на остале социјалистичке земље.

Макроекономска стабилност остварена после октобарских промена 2000. године – без обзира на проблеме изазване транзицијом и политичком нестабилношћу – настављена је, уз позитивне наговештаје за дугорочнији период.

Иако има позитивних помака, институционални и административни фактор још увек више успорава пословање и развој привреде.

Влада Републике Србије истраје на рестриктивној монетарној политици, даље буџетска ограничења, на убрзању реструктурирања привреде и убрзању приватизације од 2004. године покренуо је кредитирање пољопривреде и додељује бесповратна средства за развој села.

2. Карактеристике привредне ситуације – тренутно стање у општини

Привреда општине Кањижа се налази у сложеној економској ситуацији услед недовољног обима инвестирања, изражене техничке-технолошке застарелости већине предузећа што има за последицу неконкурентност највећег броја производа на иностраном тржишту.

Велики је број незапослених људи нарочито младих. У 2005. год отворено је 1500 нових радних места што се показао недовољном због негативних и изостајућих ефеката приватизације који су додатно утицали на већу стопу незапослености и на трендове њеног раста.

Народни доходак по становнику износи 110.194 дин. (2003. г.) просечна зарада у октобру 2005. године је износила 20.267 дин. што је већа за 11% у односу на републички просек.

У општини број предузећа износи око 500, а број приватних предузетника 352 (у периоду израде анализе).

Учешће сиве економије изазива нелојалну конкуренцију, нарочито услужно занатство доводи у тежак положај.

3. Индустија

Расположиви природни ресурси за развој индустрије су:

- откривена, активна и још неиспитана налазишта нафте и природног гаса,
- глина – сировина за индустрију грађевинских материјала и
- термална вода као минерална вода и геотермална енергија.

- Кључни сегмент индустријске производње чини производња грађевинског материјала – углавном црепа, керамичких плочица и изолационих материјала на бази битумена. Носиоци индустријске производње су:
 - «Потисје-Кањижа» члан групе Tondach, предузеће које је основано 1903. године и постало својеврсни симбол Кањиже.
 - «Керамика» А. д. (основано 1980. г.), које предузеће по квалитету, асортиману својих производа нашло је место и на иностраним тржиштима и
 - «ФИМ» Фабрика изолационих материјала (основана 1987. г.) Акционарско друштво је тек приватизовано. Производи хидроизолационе траке, масе и лепила углавном на домаће тржиште.
- Општина располаже са значајним капацитетима прехранбене индустрије. Овај сектор је заступљен у виду капацитета :
 - Д. о. о. «Хигло» Хладњаче у Хоргошу, која производи замрзнуте производе.
 - За производњу зачинске паприке у Мартоношу («СД Мартонош», «Телек паприка», Д. о. о. «Delikates Spice&Pepper» МДМ «Мартоношки деликатес» и у Хоргошу («Витамин» а. д. Хоргош).
- Највећи капацитет жито-млине индустрије је смештен у Кањижу и постоје мањи млинови у Тотовом Селу и Малим Пијацама.
- У општини постоје и кланице и капацитети за прераду меса и то СР “MESOCOOP” у Кањижи, СЗР Кланица “ЧАСАР” у Малим Пијацама.

Оцењујући ове индустријске секторе можемо констатовати да имају довољно потенцијала за успешан развој општине.

- У општини у најтежој ситуацији се налазе металопрерађивачка индустрија, текстилна индустрија, производња дрвених амбалажа, производња сирових метли. Традиционална производња женске обуће је потпуно обустављена.

- Слабе стране индустрије су:
 - недостајућа средства за инвестирање у развој.
 - дефицит младих стручних кадрова.
- Недефинисаност индустријске зоне, недостатак слободне-царинске зоне се јављају као ограничавајући фактори у привлачењу капитала.

4. Пољопривреда

Типолошка слика земљишта општине има следећи изглед:

- 1) Земљишта у типу чернозема (процент од укупне површине: 63,4%)
 - 2) Хидроморфна земљишта (13,4%)
 - 3) Слатинаста земљишта (11,2%)
 - 4) Пескови и песковита земљишта (3,9%)
 - 5) Слатине (6,9%)
 - 6) Језера, баре и мочваре (1,2%)
- У кањишкој општини учешће пољопривредног у укупном становништву (26,3%) је скоро двоструко веће од просечног у Војводини (13,7%). А значајно је веће и од републичког просека (17,9%).
Од укупног броја запослених (5920) становника 331 је запослен у пољопривреди.
У формирању народног дохотка општине пољопривреда учествује са 29,2%.
 - У кањишкој општини постоје значајни потенцијали за различите гране пољопривреде и то:
 - у Кањижи за развој ратарства и сточарства
 - у Хоргошу за развој воћарства, виноградарства и повртарства
 - у Малим Пијацама за развој сточарске производње и ратарске производње
 - у Мартоношу за развој производње индустријског биља
 - у Адорјану за производњу ратарских култура и поврћа у пластенику
 - у Орому за развој ратарства и сточарства
 - у Велебиту за развој сточарства
 - у Трешњевцу за развој ратарство
 - У биљној производњи кукуруз заузима највеће површине 47,8%, пшеница 20,13%, а индустријске биљке 10,42%.
Гајење индустријске паприке има дугу традицију у општини и позната је и ван граница наше земље.
У биљној производњи највећи проблеми се јављају у виду:
 - застареле структуре механизације
 - неодговарајућој примени агротехничких мера (мала продуктивност)

- екстензивирања производње
- уситњености поседа (свега око 3 ха по једној власнику)
- великог броја старачких и мешовитих газдинства
- неискоришћености система за наводњавање (свега око 160 ха).

Повећање обима наводњавања може се очекивати након проширења система за санбдевање водом «Северна Бачка», у оквиру којег већ постоји могућност коришћења воде за наводњавање из канала Тиса–Палић.

- Општина Кањижа припада групи од 5 општина у Војводини, у којима је најразвијеније говедарство и групи од 6 најразвијенијих општина у погледу развоја овчарства. Свињарство бележи стагнацију више од 10 година. Расни састав у свим гранама сточарства је незадовољавајући. Неповољни састав приплодног материјала проузрокује у великој мери губљење чистог генетског материјала па мелези показују неповољне квалитете производње. У општини постоје 15 рибњака. Делатност рибарства се врши са дугогодишњом традицијом.
- Виноградарство и воћарство представљају традиционалне гране. Под воћњацима се налази 640 ха, а под виноградима 305 ха.
- Ревитализацијом пољопривредне производње у општини створиће се снажна полуга убрзаног привредног развоја.

5. Услуге

При конципирању нове развојне стратегије, засноване на јачању конкурентности општинске привреде мора се укључити:

- сектор услуга (због повољног саобраћајног положаја)
- информатика.
- Повезивање привреде општине Кањижа са Европом је могуће само у склопу прилагођавања друштвене и економске структуре изазовима глобализације, а претпоставка за то јесте развој људских ресурса у циљу управљања логистичким токовима. Садашње стање логистике у општини бележи низак ниво. Модели производње и промета у већини предузећа се не заснивају на принципима савремене организације.

- За изравду логистичког центра одређена је изванредно добра локација у Хоргошу.
Инфраструктурални услови предузетничког сектора су незадовољавајући. Нису створени услови за улагања на зеленом пољу, за индустријски парк, слободну царинску зону.
- У погледу близине коридора Х и граничног прелаза не постоје потребни саобраћајни и институционални предуслови.
- Делатност трговине запошљавања 509 лица тј. 8,6% од укупно запослених. Расположиви складишни капацитети су мањи од предвиђених норматива.
- У области транспорта су запошљавана 296 лица, што чини 5% од укупно запослених. Нема изграђеног паркинга за теретна возила у општини.
- Развој информатике је већ низ година назад ограничен услед нерешености дигиталних телефонских центара у Кањижи и насељима општине. Значајну препреку за унапређење информационих услуга представља и недостатак стручних кадрова и стручних корисничких програма.

6. Грађевинарство

Ова делатност је била деценијама карактеристична за општину, међутим дошло је до прекида традиције услед значајног опадања улагања. Крајем 2005. године послују 42 предузећа и радњи у овој делатности. Најзначајнији представници су ГП «Партнер», СЗР «Construkt», ГИК «Инжењеринг» итд. Укупно је запошљавано 232 радника у овом сектору.

Процес приближавања Европској Унији даваће нови подстрек развоју ове области.

7. Туризам

Општина располаже смештајним капацитетом од 652 лежаја. Према извршеним анализама у граду је стање на задовољавајућем нивоу са аспекта смештајних капацитета, а у другим насељима општине, сем Хоргоша показује се недовољним.

- Здравствено-бањски туризам општине је стекао веома повољан положај на тржишту рехабилитационих услуга захваљујући дугогодишњој традицији, високом квалитету пружених услуга. Бањски туризам у Бањи Кањижа потврђен је стандардима и квалитету ISO9001.
Поред «Бање Кањижа» изграђена су два нова објекта Aquarannon и Lupus који могу задовољити и изузетне захтеве туриста.
- Неопходно је са стране локалне самоуправе оснивање менаџмента дестинације општине, регије или другог облика организације на општинском нивоу по важећим законима.

- У општини Кањижа годишње се одржава 28 манифестација и 270 приредби са 11.000 учесника и 90.000 посетилаца.
- Сегмент излетичке понуде је недовољан.
- Туристичка сигнализација је недовољна и не одговара тренутном позиционирању општине Кањижа као туристичке дестинације.
- Наутички туризам није довољно фаворизован, услед недостатка регулисања статуса реке Тисе као међународног пловног пута. Поред тога слаба је и организација одржавања и коришћења обале реке Тисе.
- Искоришћеност потенцијала спортског, конгресног, ловног и риболовног туризма је делимична. Потребно је интензивирати све видове туризма.
- Сеоски туризам још нема традиције у општини, али пракса суседних земаља показује експанзију потражње за тим услугама.

III. РЕГИОНАЛНИ ПОЛОЖАЈ ОПШТИНЕ КАЊИЖА

Регионалном повезивању и регионалном развоју Европска Унија посећује изузетно велику пажњу. Без обзира на присутност повољних тенденција укључивања наше општине у овај процес жељени ниво још није постигнут.

Општина Кањижа заузима централно место у Регији Дунав – Киреш – Мориш – Тиса из аспекта географског положаја и налази се на пола пута на релацији Београд – Будимпешта.

Успостављање партнерства у оквиру Севернобанатског округа, у оквиру европске регије ДКМТ, прекогранична сарадња, сарадња са малом регијом «Номокháti Kistérség» пружају могућност остваривања ЕУ-донација кроз програм за транснационалну сарадњу, граничних региона «INTERREG».

У 2005. години формирана је Микрорегија “Ket-Adryan”, која обухвата три насеља општине: Готово Село, Трешњевац и Адорјан, са циљем да се изradi заједничка економска, друштвена и културна развојна стратегија тих села.

IV. РАЗВОЈ МАЛИХ И СРЕДЊИХ ПРЕДУЗЕЋА

Мала и средња предузећа у многим делатностима преузимају водећу улогу. Највеће учешће у укупно регистрованим предузећима имају предузећа из области трговине.

У општини не постоје поуздани подаци о броју предузећа, тај податак се крће на нивоу од 500. Континуирано се повећава учешће регистрованих предузећа у приватној својини што је од примарног значаја, јер приватна мала и средња предузећа су неупоредиво ефикаснија од осталих.

- Потребно је створити повољно окружење, тржиште радне снаге и тржиште капитала за даљи развој приватног власништва, као и едуковати предузетнике.
Пословање малих и средњих предузећа је оптерећено специфичним проблемима, и то како у почетку пословања, тако и у фази раста и развоја.
- Недостаје адекватна институционална инфраструктура за подршку развоја малих и средњих предузећа, али можемо констатовати да формирањем Информационог центра за развој је учињен значајан корак у правцу позитивних промена у овој области.
- Број регистрованих активних радњи у општини износи 352 и бележи тенденцију опадања с једне стране због пререгистрације у облик предузећа с друге стране због неповољних услова приређивања. Предузетницима фали и визија о будућности. У радњама је запослено 1079 лица тј. 18% од укупно запослених. Број жена предузетника чини 33% од укупног броја предузетника.

По структури школске спреме састав предузетника је следећа:

– висока школска спрема	8%
– виша школска спрема	1%
– средња школска спрема	4%
– КВ радници	77%
– основно образовање	10%.

Општа је констатација да под садашњим условима привређивања предузетницима недостаје визија за будућност.

Ограничавајући фактор развоју малих и средњих предузећа и предузетника чине веома ограничене могућности њиховог финансирања. Каматне стопе пословних банака су високе, услови кредитирања су рестриктивни.

Оснивањем Фонда за развој привреде општине Кањижа, локална самоуправа даје могућност додатног извора кредитирања малих и средњих предузећа, првенствено у циљу отварања нових радних места.

V. Приватизација

Основни циљеви приватизације су унапређење управљања предузећима, из чега следи повећање њихове ефикасности, рентабилности и профитабилности.

Досадашњи токови приватизације глобално гледајући нису створили жељени приватни сектор, али постоји и добри примери процеса транзиције у нашој општини.

До сада процесом приватизације обухваћено је 21 предузећа. Највећи број је продато методом аукције (12).

Предстоји нам приватизација пољопривредних економија, земљорадничких задруга, јавних предузећа, и бањског комплекса.

VI. Инфраструктура

7.1. Саобраћај

- Територија општине Кањижа покривена је мрежом путева и то делимично међународног, магистралног, регионалног, локалног, некатегорисаног карактера, чија укупна дужина са улицама насељених места износи 278 км. Из аспекта развоја наше општине највећи значај ће имати:
 - пут Е75, као део међународне путне мреже,
 - М-22 као магистрални пут у функцији повезивања наше општине са Мађарском,
 - М-24, чијом реконструкцијом и изградњом дела деонице оствариће се повезивање са коридором Х.Стање и ширина коловоза локалне путне мреже је незадовољавајућа неопходне су хитне реконструкције као и повезивање Орома и Мале Пијаце. У Кањижи не постоји уређен простор за изградњу аутобуске станице. Већина постојећих аутобуских стајалишта нису изграђена.
- Карактеристике железничког саобраћаја су: технолошки застарела опрема, мале брзине, низак ниво услуге и безбедност на граници толеранције.
- Речни и гранични прелаз је предвиђен само на путнички саобраћај, али годинама уназад већ не функционише. Могућност искоришћења овог прелаза могао би се остварити у домену туризма, а за сада се користи само експлоатациона функција пловног пута (пристаниште за шлепове, складиште расутих материјала).

7.2. Енергија

- Изграђеност, стање система за снабдевање електричном енергијом је на потребном нивоу и може да удовољи расту потрошње енергије до 5% на годишњем нивоу за следећи период од 5–10 година.
- Снабдевање гасом је на задовољавајућем нивоу. У Хоргошу и Малим Пијацама се користи квалитетан увозни гас, у Кањижи мешавина увозног и каптажног гаса, а у другим насељима само каптажни гас, што услед слабијег квалитета и високе цене изазива незадовољство становништва.

- Водоснабдевање становништва и индустрије је у потпуности решено на целој територији општине. Свако насеље има засебно водоснабдевање са централним извориштем, изузев Војводе Зимоњића, које село је прикључено кањишкој водоводној мрежи. Реконструкција застарелих водова се врши континуелно.
- Одвођење и пречишћење отпадних вода се врши у Кањижи и Хоргошу, а у осталим насељима не постоје изграђени системи.

7.3. Телекомуникације

- У области телекомуникација велики проблем представља недовољни капацитет преносног пута између чворне централе у Кањижи и Суботице. У Кањижи број телефонских прикључака је мањи у односу на просек Војводине. Развој телекомуникационог система је условљен проширењем преносног пута, тј. наставком изградње оптичког преносног кабла, уградњом дигиталних телефонских центара у свим насељима општине.

7.4. Заштита животне средине

Сигурних индикатора о стању животне средине у општини нема, анализе не постоје и нису вршена знатнија улагања за спречавање загађивања. Редовна мерења се врше само за испитивање квалитета реке.

Најчешћи видови загађивања су: бука, испаравања, дим, прашина, микро честице итд. Производњом нафте се стварају исплаке чије одлагање није решено на задовољавајући начин. У свим насељима постоје дивље депоније комуналног смећа. Коришћење пестицида и инсектицида у пољопривреди се врши неконтролисано што има негативне последице на опште здравље становништва.

Још један велики извор загађења је саобраћај и лош квалитет горива.

Чврст отпадни материјал се одлаже у депоније, које не одговарају законским прописима. Изношење смећа је организовано у Кањижи, Хоргошу и Адорјану. Посебан проблем представља поступање опасним отпадом као што су отпадна моторна уља, смеше органских емулзија и воде и медицински отпад.

Потребно је ревитализација ревира Мале Тисе и кубика до Адорјана, зоне Тиског слива, и мајдана након вађења глине. Заснивањем ветрозаштитних зелених појасева ће се допринети формирању повољније микроклиме у близини насеља. Неопходно је припремити и катастар заштићених и ретких биљки.

Уређење зелених површина је примарног значаја из аспекта развоја туризма.

Велики проблем представља ниска еколошка свест грађана и недостатак програма који би допринели њеном јачању. Општина је опредељена да примени концепт одрживог развоја и интегралне заштите животне средине.

VII. образовање

Образовање треба да припрема младе нараштаје и целокупну становништво да обезбеди постојани развој. Карактеристична и алармна појава јесте смањење броја деце из године у годину, што ће имати све већи негативни одраз на развој наше локалне заједнице.

Број запослених радника у образовању је 345.

Велики су проблеми у програмима, који се централно доносе, нефлексибилни су и неодговарају савременим потребама оспособљавања за рад.

- Територијални размештај установа образовања у потпуности задовољава потребе становништва.

Мрежа институција образовања обухвата:

- предшколску установу “Полетарац”
 - основне школе: “Јован Јовановић Змај” у Кањижи, “10.Октобар” у Хоргошу и “Киш Ференц” у Трешњевцу, и Основну музичку школу у Кањижи и
 - средњу школу: П.Т.С.Ц “Беседеш Јожеф” у Кањижи
- Предшколско образовање се суочава са проблемима недовољне опремљености. У основном образовању такође се јавља иста потешкоћа са тим да је значајан негативни фактор и проблем недостатка стручних кадрова.
 - У средњој школи се врши образовање: пољопривредних техничара, машинских и ветеринарских техничара, техничара за хортикултуру у оквиру четворогодишњег програма као и образовање квалификованих радника у трајању од 3 године: машинобравара, металостругара, аутомеханичара, инсталатера за гас и воду, вртлара, различитих прехранбених квалификација, итд. Све више долази до изражаја неусклађеност образовног система са новим захтевима тржишта и привреде.

VIII. Област културе

- У области културе задњих година су вршена значајна улагања. Зграда позоришта и новоизграђене библиотеке у Кањижи задовољавају све техничке захтеве.

Неопходна је реконструкција домова културе у насељима.

Ове године је стављен и камен темељац Дома културе у Трешњевцу, и Р.К.А. “Јожеф Нађ” .

- Културни живот општине бележи дугу традицију, веома је динамичан и свестран. У организовању културног живота највеће учешће има ОКУ «Снеса» као и 20 цивилних организација са територије целе општине. Годишње се одржавају традиционалне општинске манифестације као Међународни цез фестивал, Међународни фестивал цветања реке Тисе, Колонија књижевника, Међународни фестивал дејих, модерних и фолклорних игара, у Трешњевцу се одржава „Gazdag ág”, у Хогошу «Бербански дани», као и општинска Међународна такмичења културних-уметничких друштава итд.
- У општини представници локалне медије су: Лист “Új Kanizsai Újság”, Ранда радија, ПМ радио, Инфо тв.

IX. Општинска управа општине Кањижа

У општинској управи укључујући и раднике месних канцеларија у насељима запослена су 64 лица.

У склопу реорганизације и реформе државних органа потребно је побољшати ефикасност пружања услуга општинских органа. Подизањем техничке опремљености, рационалним коришћењем опреме, адекватним организационим мерама потребно је омогућити грађанима да добију брзу и квалитетну услугу на једном месту.

X. Институције за здравствене услуге

Здравствена заштита грађана је организована у склопу Дома здравља Кањижа, која обухвата целу територију општине, као и гранични прелаз у Хоргошу.

У склопу Дома здравља послују и апотеке и апотекарске станице, али постоје и 3 приватне апотеке у општини.

Број приватних ординација је 10, има и 5 стоматолошких ординација, као и 4 ординација за медицинску праксу и 1 поликлинику. ЗСР «Бања-Кањижа» врши рехабилитацију уз примену савремених медицинских доктрина.

Карактеристично је за здравство да због недостатка финансијских средстава превентивни рад са пацијентима је знатно смањен. Незапосленост, лоши социјални услови довели су до погоршања свеукупног здравственог стања и у нашој општини.

XI. Социјална заштита

Социјална заштита има дугу традицију у општини. И то како када је у питању заштита лица, која из економских разлога нису у стању сама да воде рачуна о себи, тако и хендикепираних, који због болести или из других разлога то нису у стању да чине. У 2004. години број корисника социјалне заштите је био 2383, од тога 859 деца, 936 одраслих и 594 старих особа.

У социјалном програму општине посебна пажња је посвећена подршкама деци и младих људи кроз накнаду путних трошкова средњошколских ученика, обезбеђење бесплатне ужине, школовању ромске деце итд. као и побољшању услова живота старих особа.

С обзиром на тенденцију повећања потреба (због процеса транзиције и осиромашења појединих категорија становништва) значајан ограничавајући фактор јесте недостатак финансијских средстава за омишљавање и реализацију програма, који би шире покрили угрожену популацију.

XII. Спорт

Савез организација за физичку културу општине Кањижа обухвата 30 регистрованих клубова са територије општине Кањижа, и то: 1 шаховских, 1 рвачких, 1 кајакашких, 1 рукометних, 1 атлетских, 1 коњишких, 1 кјокуџин, 1 аикидо, 1 тениских, 1 за спортски плес, 1 куглачки, 1 специјално-олимпијски, 2 стонотениска, 6 фудбалских, 2 стрелјачка, 2 цудо, 2 спортско-риболовна, као спортско-рекреативне клубове, са 2500 активних спортиста, 26 лигашких такмичења, 15 турнирских такмичења и са више интернационалних сусрета. Ови сусрети се одржавају више десетак година са више стотинак учесника.

Највеће спортске манифестације су: Међународни атлетски и пливачки маратон, Фестивал риболова, Кајакашки маратон, Фестивал плеса и Меморијални турнир М. Драгић у цудо-у.

XIII. Цивилне организације

У општини број регистрованих цивилних организација без спортских клубова се креће на нивоу од око 50, од тога 33 је са седиштем у Кањижи, 7 у Хоргошу, 3 у Тотовом Селу, 2 у Малим Пијацама и по један у Орому, Трешњевцу, Велебиту, Долинама и Мартоношу.

Б. Које су наше шансе?

Фактори од утицаја, баријере

Б.) SWOT-АНАЛИЗА

Фактори	Предности	Слабости
Природни ресурси	<ul style="list-style-type: none"> - Повољан геостратешки положај општине (гранични прелаз – друмски, речни) - Изузетни природни ресурси: река Тиса, језера, канали, шуме, Селевењска пустара, Јараш, - Јединствени природни феномени (Тисин цвет, заштићене птице, животиње, биљке), - Богато пољопривредно земљиште - Адекватно поднебље за производњу различитих култура - Минералне сировине – земни гас, глина, вода, нафта. 	<ul style="list-style-type: none"> - Повремена загађеност животне средине на појединим локацијама - Неравномерна количина падавина - Недостатак шумских појасева
Демографија	<ul style="list-style-type: none"> - Везаност и приврженост грађана општине својој средини - Вредна, квалификована и марљива радна снага - Мултикултурност 	<ul style="list-style-type: none"> - Процес депопулације - Тенденција даљег старења становништва - Неадекватна образовна структура запослених - Одлив младих и квалификованих кадрова - Недовољно знање страних језика - Раст незапослености
Привреда	<ul style="list-style-type: none"> - Традиција производње грађевинског материјала, грађевинарства, производње металних производа, занатства и туризма. - Развијеност прехранбене производње - Јефтине услуге - Ниске цене прикључака на комуналну инфраструктуру, електрични вод, гас итд. - Интелектуални капитал - Близина Европске Уније - За сада не постоји конкуренција мултинационалних компанија - Присуство великог броја банкарских кућа - Богати садржаји манифестационог туризма 	<ul style="list-style-type: none"> - Неуспела приватизација неколико предузећа - Екстензивирање пољопривредне производње - Ситни поседи - Незадовољавајућа расни састав у сточарству - Недефинисани брендови - Неискоришћеност инсталираних капацитета - Неискоришћеност канала Тиса-Палић - Застарелост опреме - Недостатак центра за развој малих и средњих предузећа - Неадекватно функционисање коморског система - Низак животни стандард - Недостатак сопствених развојних средстава - Присутност сиве економије - Недостатак пословног повезивања - Недовољна пословна ефикасност - Неконкурентност производа
Инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Близина коридора X - Повезаност аутопутем, магистралним и регионалним путевима - Повезаност железничким путем - Повезаност насељених места асфалтним 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатак добро опремљеног речног пристаништа - Стање путних коловоза - Запуштена железница у индустријској зони (Кањижа-ФИМ)

	<ul style="list-style-type: none"> путевима - Водоснабдевање на одговарајућем нивоу 	<ul style="list-style-type: none"> - Теретни саобраћај прелази кроз центар Кањиже - Нерешен паркинг за камионе - Неизграђена бицикличка стаза према индустријским зонама - Неизграђена аутобуска станица - Недостатак локалног аутобуског саобраћаја - Низак ниво дигитализације телефонске мреже, недостатак дигиталних центара и низак ниво мобилске мреже као и покривеност у насељима. - Недовољна туристичка сигнализација
Друштвене делатности	<ul style="list-style-type: none"> - Развијена здравствена мрежа - Постојање установа за едукацију постојеће и будуће радне снаге - Мрежа установа прилагођена потребама становништва (предшколско, основно, средње образовање, јавне службе) 	<ul style="list-style-type: none"> - Неопремљеност установа - Неусклађеност образовног система са новим захтевима привреде - Неефикасан рад установе за тржиште рада - Неефикасан рад јавне администрације - Недостатак маркетинга и промоције општине - Недостатак изложбених простора

Фактори	Шансе	Опасности
Природни ресурси	<ul style="list-style-type: none"> - Могућности коришћења нових енергетских потенцијала - Регулисање статуса реке Тисе, као међународног пловног пута - Боље коришћење термалних вода, налазишта нафте и гаса 	<ul style="list-style-type: none"> - Неповољан приступ питањима заштите животне средине - Град и суша - Негативни утицај ветрова
Демографија	<ul style="list-style-type: none"> - Јефтина радна снага - Запошљавање женске радне снаге (даљински рад) 	<ul style="list-style-type: none"> - Неповољна старосна структура запослених - Одлазак омладине и одлив кадрова из општине
Привреда	<ul style="list-style-type: none"> - Обезбеђење одрживог развоја - Повећања потражња производа у свету - Изградња трговачког центра - Изградња логистичких центара - Изградња предузетничког инкубатора - Повећање извоза - Развој малих и средњих предузећа и предузетништва - Јачање партнерства - Развој туризма - Потенцијали руралног туризма - Формирање кластера - Развој услужних делатности - Развој интелектуалних услуга ЕУ-фондови 	<ul style="list-style-type: none"> - Неразвијен предузетнички дух - Неповољна кредитна политика банака - Неселективна и нестимулативна економска политика - Спор процес децентрализације - Евентуална неуспешна приватизација бањских центара
Инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Повезивање са коридором X са посебним приступом - Боље и свестраније коришћење граничних прелаза - Реконструкција путева - Изградња обилазнице од моста према 	<ul style="list-style-type: none"> - Неодржавање каналске мреже - Утицај политичке ситуације

	«ФИМ»-у - Изградња индустријског парка - Изградња слободне царинске зоне - Боље коришћење канала Тиса–Палић за наводњавање - Реконструкција пристаништва	
Друштвене делатности	- Развој здравствене превентиве - Већа сарадња привредних и непривредних организација са институцијама за образовање ради школовања кадрова потребних профила - Едукације радника - Едукације омладине - Едукације становништва о значају заштите животне средине - Враћање општинске имовине - Отвореност локалне самоуправе за нове изазове	- Одлив високообразованих кадрова - Повећање сиромаштва - Недостатак кадрова за информатику - Успоравање реформи

Ц. Шта очекујемо за будућност?

Визија

У наредних пет година општина Кањижа треба да постане град по мери човека који ће бити инфраструктурно и еколошки уређена средина и који ће се интегрисати у савремене економске, технолошке, комуникацијске и правне трендове.

Општина Кањижа 2010. године је: здрава, безбедна и одржива заједница и удобно место за живот свих генерација. То је заједница коју води стручна локална управа, економски развијено подручје, привлачна дестинација за нове инвестиције, где се рационално управља са расположивим ресурсима. Комунална, урбана и посебно саобраћајна инфраструктура ове просторе је учинила лакше доступним.

Индустрија грађевинског материјала и прехранбена индустрија су развијене привредне гране уз које у привреди општине равноправно учествују и пољопривреда, туризам и остале услужне делатности.

Мисија

Мисија локалне власти општине Кањижа одвијаће се у складу са начелима одрживог развоја и са пажњом доброг домаћина, учиниће се све да и деца наше деце живе добро у свом родном граду.

Вредности

Мисија општине Кањижа заснована је на следећим вредностима:

- Одговорност према расположивим природним и људским ресурсима;

- Поштовање потреба свих грађана;
- Ефикасност у решавању постојећих проблема;
- Јавност и поштење у вршењу локалне власти;
- Тимски рад и посвећеност у спровођењу мисије;
- Одрживост која омогућава уравнотежен друштвено-економски развој.

Стратешки циљеви

У области локалног економског развоја и запошљавања мисија треба да доведе до остварења следећих стратешких циљева:

- Развијен МСП сектор и приватно предузетништво
- Развијена пољопривреда заснована на савременој и ефикасној производњи
- Развијени туризам заснован на стварању амбијенталне средине и садржаја за везивање страних и домаћих гостију
- Развијене услужене делатности
- Кањижа – Бањски град, еколошка оаза и парк природе.

Да би се остварили стратешки циљеви локалног економског развоја потребно је ојачати комуналну и саобраћајну инфраструктуру у општини. Стратешка питања у овој области односе се пре свега на:

- Реконструкцију и санацију саобраћајне инфраструктуре и приступ Коридору 10
- Стварање инфраструктурних услова за очување еколошке средине.

Да би се остварила визија развоја Кањиже мора се створити такво окружење за пословање како би се помогла и подстакла постојећа предузећа да се развијају, охрабрило стварање нових предузећа и привукли нови инвеститори у нашу Општину. Постоји потреба за законодавним изменама како би се олакшао терет пословне регулативе и регистрације. Могућности промене система су у надлежност републичког нивоа власти. Међутим, локална самоуправа мора иницирати те промене, да створи окружење за промене и да има активну улогу у креирању амбијента за економски и друштвени развој општине.

Зато је потребно:

- спровести циљеве из Стратешког плана општине
- кадровски, технички и организационо ојачати органе локалне управе како би могла да планира и спроводи акционе и оперативне програме

- подстиче развој сектора МСП и предузетништва у циљу повећања конкурентне способности производа и услуга и подизања нивоа запослености
- стимулише улагања на «зеленом пољу» комуналним опремањем локација и улагања у напуштене капацитете
- створи услове за институционални развој
- подстиче развој привредне инфраструктуре
- развија механизме стимулисања пројеката и пословних иницијатива у складу са стратегијом
- у процес доношења одлука укључи грађане, њихова удружења и невладине организације
- у циљу задовољења потреба грађана формирати Општински услужни центар како би локална управа постала сервис грађана
- да стимулише регионално повезивање
- промовише здравље у најширем смислу у свим сферама друштвеног развоја и све категорије становништва
- валоризује традиционалне вредности кроз економске активности
- ствара локалну стратегију за смањење сиромаштва

Д. Како идемо у сусрет нашој визији?

Формулација општинске стратегије

1. Стратешка питања локалног економског развоја су пре свега везана за развој индустрије грађевинског материјала која се базира на природном ресурсу и постојећим капацитетима за производњу црепа, и других глинених производа, керамичких плочица, хидро, термо и других изолационих материјала. Капацитети “Потисје-Кањижа”, члан групе Tondach, “Керамика” и “Фим” и запослени у њима такође представљају снагу ове гране. Унутрашње слабости код неких представника ове индустрије су застарела опрема и технологија, слабо коришћење капацитета, недостатак финансијских средстава, незавршени токови приватизације. Да би се искористиле снаге за даљи развој ове гране и превазишле њене слабости процес транзиције и реструктуирања треба брзо и успешно окончати.

Постојећи капацитети прехранбене индустрије су такође веома важна снага општине за даљи развој ове гране индустрије. Поред тога ту су значајна и квалитетна сировинска база, постојећи кадрови као и окончани процес приватизације. Као слабости евидентно је

недовољно коришћење капацитета, застарелост опреме, недостатак повољних кредита. Потребна је промена пословне политике банака.

Снага металопрерађивачке индустрије, лаке индустрије, производње дрвених амбалажа и сиркових метли се крије у традиционалној производњи, у квалификованој радној снази на подручју општине, и завршеном процесу приватизације. Проблеми ових грана се надовезују за тржишну коњунктуру, застарелу опрему, недостатак функционирајућег капитала, губљење тржишта, неефикасне приватизације, недостатак стручних кадрова.

Са макро нивоа се очекују позитивне промене у смислу стварања стабилне и повољне климе за унапређење ових грана. Неопходно је увођење обављања даљинског тј. кућног рада где је то могуће.

МСП сектор је у општини развијен, мада мере економске политике су недовољно стимулативне, не постоје повољни услови кредитирања, присутна је сива економија и нелојална конкуренција, као и дефицит младих и организованих кадрова. Могућности развоја се виде у подстицају развоја привредне инфраструктуре од стране локалне самоуправе, едукацији предузетника у циљу оспособљавања за учешће на домаћим и иностраним конкурсима.

Пољопривредно земљиште, добри климатски услови, вишевековно искуство произвођача и постојећи образовни капацитети представљају богати ресурс за развој пољопривреде наше општине, а нарочито ратарства, сточарства, повратарства, воћарства и виноградарства. Слаба организованост произвођача, уситњеност поседа, слаба техничка опремљеност су ограничавајући фактори унапређења. Могућност за развој ове гране се види у мерама нове аграрне политике, у вертикалном повезивању произвођача, интензивирању производње и прераде, приватизацији економија.

Капацитети туризма су такође основна снага развоја општине. Традиција бањског туризма, лековита термална вода и блато, високообразовани стручњаци, услуге пружане у складу са ЕУ стандардима су главни фактори развојних смерница. Слабости се испољавају у застарелој медицинској опреми у недовољној туристичкој сигнализацији. Могућности развоја се везују за побољшање понуде и садржаја излетничког туризма, бољој искоришћености потенцијала спортског, конгресног, ловног, риболовног и сеоског туризма, уређењу обале Тисе и парка.

2. Правци развоја инфраструктуре у општини су усмерени ка побољшању услова живота грађана и јачању привредних и друштвених делатности.

Мрежа путне инфраструктуре има добру базну основу, међутим због дугогодишњег недостатка материјалних средстава за њено одржавање је утицало да се сада налази у доста лошем стању и то по свим категоријама путева. Реконструкција путева у што

краћем року, изградња обилазнице од Новокнежевачког моста према ФИМ-у, повезивање са Коридором 10 помоћу реконструкције и изградње деонице пута М-24 би веома повољно утицале на побољшање услова и квалитета живота грађана, развоју привреде, безбеднијем саобраћају и транзиту кроз ову дестинацију.

Улагања у железнички саобраћај и речни гранични прелаз би такође повољно утицало на развој туризма.

У водоснабдевању потребне су даља улагања у реконструкцију ценовода.

Развој кањишке општине у складу са начелима одрживог развоја, што значи успостављање равнотеже између активности човека, природног окружења и природних ресурса, у економском развоју, такође подразумева и решавање комуналних проблема у општини, нарочито питање отпадних материјала и смећа.

3. Стратешки акциони план је свеобухватан докуменат у чијем спровођењу морају се укључити сви привредни и друштвени субјекти. Локална самоуправа у области привредног развоја формирати Агенцију за развој МСП, Центра за развој пољопривреде, непосредно ће се ангажовати за формирање пословног инкубатора, дефинисање индустријског парка, слободне царинске зоне, логистичког центра у циљу подстицања развоја и тиме ће дати допринос повећању просперитета општине, отварању нових радних места, порасту стандарда грађана, стварању амбијента за развој предузетништва итд.

Локална самоуправа мора да постане "сервис грађана". Да би се ово постигло треба побољшати унутрашњу организацију, повећати ефикасност, стручност, културу рада и љубазност свих службеника. Сарадњу са невладиним организацијама, медијама, стручним и другим удружењима грађана треба подићи на што већи ниво.

У сарадњи са суседним општинама треба да се уводи институција омбудсмана, за потпунију заштиту права грађана.

Е. СТРАТЕШКИ АКЦИОНИ ПЛАН 2006-2010

Краткорочна и дугорочна стратегија имплементације и развој приоритетних пројеката

А. Планови и пројекти локалног економског развоја

Развој МСП и предузетништва

1. Пројекат формирања Агенције за развој МСП
2. Пројекат формирања индустријског парка
3. Пројекат формирања пословног инкубатора

4. Пројекат формирања логистичког центра
5. Пројекат формирања слободне царинске зоне
6. План едукације предузетника
7. Пројекти повезивања у кластере
8. Пројекти за формирање кооператива
9. Пројекат смањења незапослености

Развој пољопривреде

1. Пројекат развоја система наводњавања
2. Пројекат формирања центра за развој пољопривреде
3. Пројекат едукације пољопривредних произвођача
4. Пројекат подизања зелених појаса
5. Пројекат формирања брендова
6. Пројекат развоја биопроизводње
7. Пројекат за прераду секундарних сировина у пољопривреди
8. Пројекат за унапређење сточарства
9. Пројекат за унапређење рибарства
10. Пољопривредни производи као извори алтернативне енергије
11. Пројекат коришћења термалних вода у повратарству

Развој туризма

1. Пројекат оснивања менаџмента дестинације.
2. Пројекат израде студија “Објективне могућности и перспективе развоја туризма у општини Кањижа”
3. Пројекат развоја еко туризма и бунгалов зоне 150.000 ЕУР
4. Пројекат изградње инфраструктуре за наутички туризам 650.000 ЕУР
5. Пројекти Бање –Кањижа 21.000.000 ЕУР
6. Пројекат ревитализације ревира Мале Тисе и кубика до Адорјана 35.000 ЕУР
7. Пројекти међународних фестивала 35.000 ЕУР
8. План реконструкције “Вигадо” 250.000 ЕУР
9. План реконструкције дворца Карас и Камараша у Хоргошу 250.000 ЕУР
10. План реконструкције ветрењаче у Орому 100.000 ЕУР
11. Пројекат агротуризма
12. Пројекат инфо пункта у Хоргошу 100.000 ЕУР
13. Пројекат ревитализације Народног парка 50.000 ЕУР
14. Пројекат Аква парка 6.000.000 ЕУР
15. Пројекат шеталишних зона и бициклистичких стаза у граду
16. Пројекат за анализу могућности сеоског туризма

17. Пројекат туристичке сигнализације
18. Пројекат регулације блока 10
19. Пројекат за оптимализацију приобалног појаса реке Тисе у Кањижи

б. Пројекти локалне самоуправе

1. Формирање услужног центра
2. Формирање центра за издавање дозвола
3. Формирање е-управе
4. Пројекат опремања пословне зграде општинске управе

ц. Планови и пројекти локалног инфраструктурног развоја

1. Планови реконструкције путева
2. План повезивања са Коридором 10
3. План изградње обилазнице
4. План изградње путева за бициклисте
5. Планска реконструкција водоводне мреже у свим насељима општине
6. Израда студије “Анализа квалитета подземних ресурса питке воде и могућности централизације изворишта”
8. Израда студије “Елаборат о класификацији и категоризацији резерви подземних пијаћих вода”
9. Почетак замене постојећих водоводних цегова од неадекватног материјала са савременим материјалима
10. Изградња постројења за побољшање квалитета сирове воде
11. Формирање нових изворишта и повећање броја бунара
12. Пројекат изградње резервоара питке воде у Кањижи
13. Пројекат изградње резервоара питке воде у Хоргошу
14. Увођење система за снимање губитака
15. Даљња изградња канализационих колектора у Хоргошу и Кањизи, а почетак изградње у мањим насељима
16. План решавања скретања атмосферских и отпадних вода са територије суседних општина и Р.Мађарске
17. Изградња крајње фазе Уређаја за пречишћавање отпадних вода насеља Кањижа за 15000 ЕС
18. Доградња II. фазе Уређаја за пречишћавање отпадних вода насеља Хоргош
19. План решавања пречишћава отпадних вода у малим насељима општине
20. План изградње аутобуске станице и аутобуских стајалишта
21. Пројекат за решавање паркиралишта у граду за све врсте возила

Д. Планови заштите животне средине

1. Формирање локалног еко фонда
2. Пројекат промоције алтернативних и обновљивих извора енергије
3. Пројекат успостављања свеобухватног мониторинга стања животне средине уз праћење здравственог стања становништва
4. Пројекат формирања ветрозаштитних појасева

Е. Планови друштвеног развоја

1. Пројекат музеја и изложбених просторија
2. Пројекат за реконструкцију и рестаурацију Рибарског трга
3. Пројекат реконструкције дечјих игралишта у насељима општине
4. Пројекат “Стоп насиљу”
5. Пројекат “Живот у новој породици”
6. Пројекат “Стил перспективне комуникације”
7. Пројекат “Саветовалиште за родитеље”
8. Пројекат “Реинтеграција незапослених”
9. Пројекат “Повећање наталитета”
10. Пројекат “Партиципација путних трошкова средњошколаца и студената”
11. Пројекат “Интеграција ромске деце у предшколске установе”
12. Пројекат “Организовање допунског образовања”
13. Пројекат “Побољшање животних услова ретардираних лица”

Ф. Планови смањења сиромаштва

1. Увођење олакшица за развој МСП која запошљавају социјално угрожена лица
2. План побољшања квалитета живота старих лица, пензионера
3. Побољшање животних услова ретардираних лица
4. План бесплатне ужине у предшкпским установама и основној школи